

Frálík handbók í heimi og skúla

Føroya Skúlabókgarunnur og Bóka-deild Føroya Lærarafelags hava í felag givið út alfrøðina *Heimsins lond*

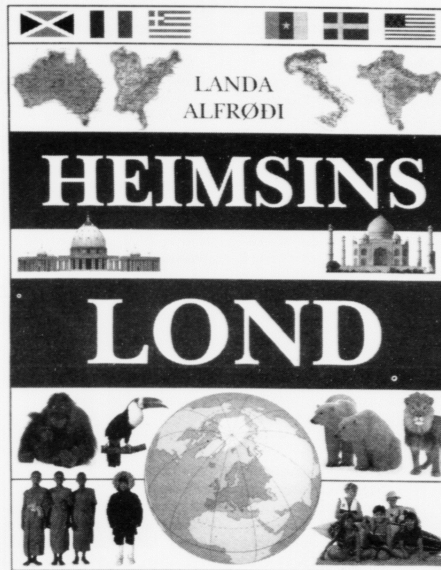
Talan er um eina bók hjá forlagnum Dorling Kindersley í føroyskari týðing. Eitt lið av landafrøðingum hevur skrivað og lagt bókina til rættis, sum hevur upprunaheitið *Geography of the World*. Magni Joensen hevur týtt bókina úr enskum. Henda litfagra bókina er framúr góður leiðvisari í øllum frælsu londum og heimsportum í dagssins umskiftiliga heimi. Tú ognar tær skjótt og lætt, týðningarmiklar upplýsingar um m.a. fólkatal, mál, átrúnað, stýri og gjaldoyra.

Bókin er bytt sundur í heimsparatar. Fyrst í hvørjum parti er eitt kort, ið visir allan heimspartin og eisini síður, ið lýsa fólkini, har búgva. Hvørt landið ella landabólkur hevur so ser-takt kort, sum visir býr, áir, fjøll, o.a. týðningarmikið.

So koma síðurnar um sjálvt landið. Tær eru gjørdar soleiðis, at tú skalt fáa so nøgv sum til ber at vita um, hvussu er í landinum - fólk, siðir, politikk og búskap. Fyri hvørt landið er kassi við umráðandi hagtølum, t. d. vidd, fólkatali, høvuðsstaði, átrúnaði, stýrslagi og gjaldoyra.

Aftast í bókini er ískoyti við upplýsingum um sovørðið, ið er meiri alment: Stýrisskipanir, Altjóða felagsskapir, Átrúnaður í heiminum, Heilsa og útbúgving, Rík og fátæk, og Heimshandilin. Eisini eru orðalýsingar, navnaskrá og leitarfáliti.

Heimsins lond er 304 síður við litmyndum og kostar 280 krónur í bókabúðnum. Hestprent hevur staðið fyrri prentgerðini.

Fimta Søga og stev komin

Í fimta bindinum verða ellivu tættir viðgjørdir

„Søga og stev“ nevnt bókarað, sum Árni Dahl hevur skrivað, og sum Forlagið Fannir gevur út. Í fyrstu bókini er beinagrindin kvæði, ið er yrkt í farnu öld beinleiðis eftir føroyskum sagnum, men her er eisini annað tilfar uppi - bæði eldri og yngri. 2. bók víðger kendastu donsku fólkarævur, 3. bók tekur til víðgerðar kvæði, ið eru yrkt eftir íslendingasögum, og í

4. bók eru kvæði, sum víðgera tvey høvuðsveini: Tíðrik og hansara menn og so ástarsøguna um Hábarð og Signu.

Í hesum døgum kemur 5. bók í røðini, og hon greiðir nærri frá kendastu tættum okkara og nøkrum gamanskvæðum. Tekstirnir, ið eru umrøddir/viðgjørdir, eru ellivu í tali: „Ananiasar tættur“, „Brókartættur“, „Fuglakvæðið eldra“, „Fugla-

kvæðið yngra“, „Frunatættur“, „Gorplands kvæði“, „Leirvís Páll“, „Hústru og bóndi“, „Boaratættur“, „Falkaríman“ og „Sambandsfál“.

Bókin er tilsamans 185 síður til stóddar og kostar við stívari permu 150 krónur. Á permuni er mynd av listaverki, sum Frimod Jøensen hevur málað.

Árni Dahl
Søga og stev

Søgulig skaldsøga eftir Sonna

Forlagið Ystifjórðingur hevur givið út bókina „Úr tami tíðarinnar“ eftir Sonna Jacobsen

„Úr tami tíðarinnar“ er søgulig skaldsøga. Umframt at siga ástarsøguna millum tvey tenastufólk á bygd í Føroyum í 1701, verður í bókini roynt at lýsa veruliga umhvørvið og liviumstøðurnar, ið tá vóru.

Flestu føroysku søguligu skaldsøgurnar ganga fyrri seg fyrst í 1900-árunum og í 1800-árunum, og snúgva seg um reimingarnar, tá ið vit fluttu okkum frá at vera eitt bóndasamfelag til eitt fiskivinnusamfelag.

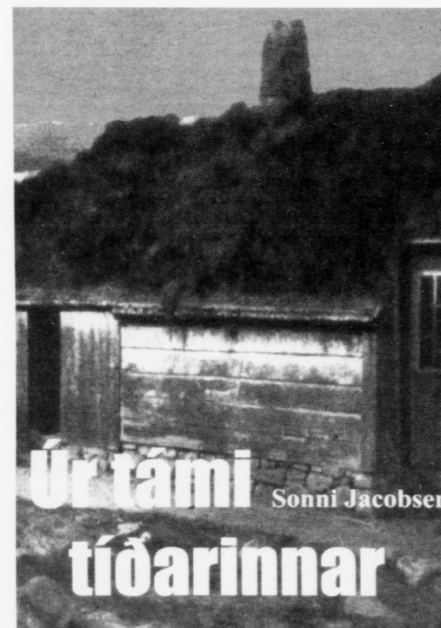
Samfelagið í 1700-árunum er ikki merkt av hesum og er eisini í mangan annan mun øðrvísi enn tað sama.

Óg so øðrvísi frá okkara tíð, at tað fyrri tí kundu verið á aðrari gongustjørnu.

Eftir sum møguleikin var til tað, verða oftast verulig fólk og hús í Vágum í 1701 brúkt til kollissu í bókini.

„Úr tami tíðarinnar“ er í flestum fornum bygd á søguligar keldur, og hava fleiri av tilburðnum í bókini so-statt verið.

„Úr tami tíðarinnar“ er 191 blaðsíður til stóddar og kostar 149 krónur í bókabúðnum, er prentað hjá Dimmalætting. Stuðlað út-gávuni hava Mentunar-grunnur Føroya Løgtings og Fjølrit.

Spastikarar krevja Helenu eftir svari

Tey rørlutarnaðu mugu og skulu hoyrast nú, sigur Spastikarafelagið, ið krevur landsstýriskvinnuna í almanna- og heilsamálum eftir svari uppá nakrar ítøkiligar spurningar

Vit kenna okkum noydd at halda fram við upplýsingum til fjølmiðlarnar. Tí vilja vit hava landsstýriskvinnuna í almanna- og heilsamálum at svara uppá hesar spurningar.

Í Fimmaranum í Útvarpi Føroya tíðliga í vár greiddi landsstýriskvinnan í almanna- og heilsamálum frá, at nú var tíðin komin til, at vit „settu nösina“ eitt sindur longur út í heimin, enn eitt nú bara við at senda sjúklingar niður til Danmarkar. Hon greiddi í hesum sambandi frá, at um ein yvir-lækni metir, at viðgerð er líka góð/betur enn eitt nú á Ríkissjúkrahúsinum, so varð gingið tilmælinum frá læknanum á móti.

Á fundi við Spastikarafelagið og MBF tann 31.08.1999 segði landsstýriskvinnan hesi somu orð: „hon legði ikki uppímillum, um ein yvir-lækni velur at senda spastikarar v.m. til Svørkis“. Hesi somu orð hevur hon seinni sagt fleiri ferðir við felagið í øðrum sambandi.

Pál Weihe, læknastrjóri, sigur í sínum tilmæli (sitat): „...sjálvr meti eg, at skipanin við Move&Walk eigur at leggja undir heilsuverkinum, og at fakfólk frá heilsuverkinum fylgja við sjúklingunum fyrri at fáa útbúgving. Um vit kunnu tryggja, at viðgerðin heldur fram í Føroyum, eiga vit at taka av tilboðnum og fíggeja tað...“

Hann leggur afturat, at privatarbeiðandi terapeutar eisini eiga at fáa møguleikan at fara til Svørkis at fáa útbúgving. Hvat hendur so, tá aðalstjórin í almanna- og heilsamálastýrinum av sínum eitingum forðar fyrri hesum?

Oddmar Færø, yvir-lækni, sigur í sínum tilmæli, at hann mælir eisini til at taka av hesum tilboði við tí endamáli at fáa henda fakkunnleika til Føroyar.

Hóast tilmæli frá bæði læknastrjóra og yvir-lækna, og hennara egnu orð, so

hevur hon júst lagt seg ímillum. Oddmar Færø er sinnaður at senda spastikarar v.m. til uppvenjingar í Svørki, men fekk ikki loyvi av almanna- og heilsamálastýrinum. Síðani royndi hann at senda ein sjúkling - men hetta gekk heldur ikki.

Hví sigur landsstýriskvinnan í almanna- og heilsamálum, at hon fylgir tilmæli frá lækna, men ger tað ikki álíkvæl? Hvør annar, enn ein lækni, er betur førur fyrri at meta um tørvin hjá einum sjúklingi? Veit landsstýriskvinnan yvirhøvur um hesi tilmæli frá læknanum?? (Á fundinum 31.08.99 kendist hon ikki við nakað tilmæli, hóast hetta var móttikið og journaliserað 06.07.99 í AHS).

Vit hava biðið um skrivligt svar - útrá einum læknaaligum sjónarmiði - men einki sakligt svar fingið!

Í greinini í Sosialurin seinasta friggjadag varð arbeiðsbólkurin, sum enn ikki hevur fingið fundarboð, nevndur!!

Nær fer arbeiðsbólkurin til verka, og nær skal arbeiðið verða liðugt?

Í Ólavskurðuni segði lögmaður, at vit eiga at seta fulla orku á betri uppvenjingar hjá rørlu- og menningartarnum.

Almanna- og heilsamálastýrið og heilsuverkið hava gjørt av at senda 10 børn til Skotlands! Tá ið Lillemor Jernquist var á vitjan í Føroyum, varð staðfest, at bert 3 børn eru eignað til viðgerðina í Skotlandi. Hví so ikki byrja við at senda 7 til Svørkis, sum kortini ikki fara til Skotlands?

Vit hava ikki slept Skotlandstiltakinum - men tey taka bert spastisk børn í aldrinum 0-7 ár -. Hvat so við hesum børnum sum nú eru í Skotlandi? Hvørji tilboð eru til tey, aftaná, tey eru fylt 7?